

Nr 9.

Ankom till riksdagens kansli den 2 februari 1932 kl. 12 m.

Utlåtande angående regleringen för budgetåret 1932/1933 av utgifterna för kapitalökning i avseende å post- och telegrafverken, statens järnvägar och statens vattenfallsverk.

(4:e avd.)

Postverket.

1:o) Uti den till riksdagen den 4 januari 1932 avlätna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1932/1933 har Kungl. Maj:t i avseende å postverket (punkt 1 av det vid propositionen under rubrik »Utgifter för kapitalökning: bil. 2» fogade utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för nämnda dag) föreslagit riksdagen att till inköp av inventarier för postverkets behov för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 800,000 kronor.

Inköp av inventarier för postverkets behov. [1.]*

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 3—8 i åberopade statsrådsprotokollet.

För inköp av inventarier hava för budgetåren 1929—1932 anvisats respektive 800,000, 800,000 och 900,000 kronor.

Departementschefen har för egen del anfört följande:

»Generalpoststyrelsens anslagsäskande avser i huvudsak dels tillgodoseende av det inventariebehov, som sammanhänger med poströrelsens normala utveckling, och dels anskaffande av maskiner och andra tekniska hjälpmedel, vilka möjliggöra ett ändamålsenligare bedrivande av poströrelsen samt ett nedbringande av driftkostnaderna.

Vad angår den av styrelsen anordnade postdiligenstrafiken, synes densamma hava bedrivits på ett sätt och med ett ekonomiskt resultat, som — fränsett de fördelar i övrigt, som därmed äro förbundna — torde kunna betraktas såsom tillfredsställande. Gentemot den av styrelsen framlagda planen för trafikens utveckling under innevarande år och första halvåret 1933 finner jag icke anledning till erinran.

Av den lämnade utredningen framgår, att vid ingången av budgetåret 1931/1932 icke kvarstod någon odisponerad del å inventarieanslaget. Någon be-

* Hänvisar till punkt i statsrådsprotokollet.

sparing å anslaget lärer, såsom generalpoststyrelsen framhållit, icke heller kunna påräknas vid ingången av nästkommande budgetår. Med hänsyn härtill och då utredningen synes visa, att styrelsen — under skäligt hänsynstagande till kravet på ett rationellt handhavande av den växande poströrelsen — sökt i möjligaste mån begränsa sina anslagskrav för inventarieändamål, anser jag mig böra biträda styrelsens förslag, enligt vilket anslaget skulle upptagas till 800,000 kronor.»

*Utskottets
yttrande.*

Under hänvisning till vad departementschefen i ärendet anfört, får utskottet tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

I avseende å sättet för täckande av ifrågavarande liksom övriga för kapitalökning för de fyra kommunikationsverken förekommande, i det följande behandlade anslag, får utskottet biträda Kungl. Maj:ts förslag om att desamma måtte utgå av lånemedel; på sätt Kungl. Maj:t föreslagit, skulle dock anslaget till inlandsbanan mellan Volgsjön och Gällivare alltså utgå av andra statsinkomster än lånemedel.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *inköp av inventarier för postverkets behov* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 800,000 kronor, att utgå av lånemedel.

Gäldande av köpeskillingarna för fastigheterna nr 1 och 2 i kvarteret Blåmannen i Stockholm.

2:o) Kungl. Maj:t har (punkt 2) föreslagit riksdagen att till gäldande av köpeskillingarna för fastigheterna nr 1 och 2 i kvarteret Blåmannen i Stockholm för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 1,162,600 kronor.

Köpeskillingarna, tillhoppa 1,162,600 kronor, för ifrågavarande intill Centralposthuset belägna fastigheter, vilka enligt 1931 års riksdags beslut skola förvärvas för postverkets räkning, skulle enligt vederbörande köpeavtal erläggas kontant den 1 juli respektive den 1 oktober 1932.

[2.]

*Utskottets
yttrande.*

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *gäldande av köpeskillingarna för fastigheterna nr 1 och 2 i kvarteret Blåmannen i Stockholm* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 1,162,600 kronor, att utgå av lånemedel.

Posthusbyggnad å Södermalm i Stockholm.

3:o) Kungl. Maj:t har (punkt 3) föreslagit riksdagen att till posthusbyggnad å Södermalm i Stockholm för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 840,000 kronor.

Till arbetena å nämnda byggnad, som beräknats draga en total kostnad av 1,450,000 kronor, har hittills ställts till förfogande ett sammanlagt belopp av 610,000 kronor, minskat med vad som åtgått till bestridande av kostnader för lagfart m. m.; nu skulle återstående för byggnadsföretaget erforderligt belopp, 840,000 kronor, anvisas.

[3.]

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet, att riksdagen må till *posthusbyggnad å Södermalm i Stockholm* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 840,000 kronor, att utgå av lånemedel.

Utskottets yttrande.

4:o) Kungl. Maj:t har (punkt 4) föreslagit riksdagen att till om- och tillbyggnad av posthuset i Sundsvall m. m. för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

Om- och tillbyggnad av posthuset i Sundsvall m. m.

[4.]

Kostnaderna för byggnadsföretaget, som även kommer att möjliggöra utökning av telegrafverkets lokaler, hava beräknats till 370,000 kronor. Härav hava anvisats 60,000 kronor för innevarande budgetår, varjämte till förfogande för ändamålet ställts 210,000 kronor av postverkets förnyelsefondsmedel. För budgetåret 1932/1933 äskas återstoden av den för byggnaden beräknade kostnaden.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *om- och tillbyggnad av posthuset i Sundsvall m. m.* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor, att utgå av lånemedel.

Utskottets yttrande.

5:o) Kungl. Maj:t har (punkt 5) föreslagit riksdagen att till posthusbyggnad i Krylbo för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

Posthusbyggnad i Krylbo.

[5.]

För ifrågavarande byggnadsföretag hava för budgetåret 1931/1932 anvisats 30,500 kronor, varjämte av förnyelsefondsmedel ställts till förfogande 45,000 kronor. Det av Kungl. Maj:t nu begärda anslaget motsvarar återstoden av de till 175,500 kronor beräknade kostnaderna för företaget.

Utskottet, som icke har något att erinra emot förevarande förslag, hemställer alltså,

att riksdagen må till *posthusbyggnad i Krylbo* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor, att utgå av lånemedel.

Utskottets yttrande.

6:o) Kungl. Maj:t har (punkt 6) föreslagit riksdagen att för tillbyggnad till posthuset i Arvika för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 45,000 kronor.

Tillbyggnad till posthuset i Arvika.

[6.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 11—13 av åberopade statsrådsprotokollet.

Efter därom av generalpoststyrelsen i skrivelse den 1 oktober 1925 gjord framställning bemyndigade Kungl. Maj:t genom beslut den 23 i samma månad styrelsen att för postverkets räkning inköpa tomten nr 61 i kvarteret nr 67

i Arvika stad för en köpeskilling av högst 70,000 kronor, att utgå av medel, som stode till Kungl. Maj:ts disposition för inköp av fastigheter för postverkets räkning, vilkas förvärvande icke utan synnerlig olägenhet kunde uppskjutas i avbidan på särskilt riksdagsbeslut.

Riksdagens år 1930 församlade revisorer hava, under erinran att postlokalerna i denna för blott fem år sedan inköpta byggnad redan ansåges så trånga, att tillbyggnad erfordrades, framhållit, att förvärvet av fastigheten syntes hava varit en mindre lycklig åtgärd. Generalpoststyrelsen anförde däremot i avgivet yttrande, att inköpet, även efter nedläggande av medel i fastigheten för tillbyggnad, finge ur ekonomisk synpunkt betraktas som tillfredsställande. Revisorernas förevarande erinran föranledde intet uttalande av 1931 års statsutskott.

*Utskottets
yttrande.*

Av utredningen i ärendet finner utskottet ådagalagt, att ifrågavarande tillbyggnad är behövlig och lämplig.

Med tillstyrkande alltså av Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må för *tillbyggnad till posthuset i Arvika* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 45,000 kronor, att utgå av lånemedel.

**Mark till
landnings-
fält för
flygplan.**

[7.]

7:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7) om anslag till förvärvande av mark till landningsfält för flygplan kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

Telegrafverket.

**Inköp av
fastighet i
Gävle.**

[8.]

8:o) Beträffande telegrafverket har Kungl. Maj:t (punkt 8) föreslagit riksdagen att till inköp av fastighet i Gävle för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 130,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 14—16 av åberopade statsrådsprotokollet.

Den till inköp föreslagna fastigheten — nr 2 i kvarteret Råven — gränsar till telegrafverkets nuvarande fastighet, inom vilken jämväl postkontoret är inrymt. Telegrafstyrelsens förslag att förvärva den nya fastigheten — vilken ej skall omedelbart tagas i anspråk för verkens lokalbehov utan är avsedd för framdeles behövliga lokalutvidgningar — har tillstyrkts av generalpoststyrelsen och byggnadsstyrelsen. Byggnadsstyrelsen har för sin del erinrat, att den till inköp föreslagna fastigheten vore centralt belägen i hörnet av Drottninggatan och Hattmakaregatan och att den årliga hyresinkomsten, 10,500 kronor, motsvarade 8 procent å den begärda köpeskillingen av 130,000 kronor. I betraktande borde tagas att fastigheten i fråga omedelbart gränsade till tele-

grafverkets nuvarande fastighet i samma kvarter på sådant sätt, att den medgäve en framtida utvidgning av den nuvarande stationsbyggnaden; den angivna hyressumman måste anses utgöra tillfredsställande avkastning å den begärda köpeskillingen.

Med hänsyn till fastighetens behövlighet för möjligen erforderliga framtida lokalutvidgningar tillstyrker utskottet, att den redan nu förvärfvas för den begärda köpesumman 130,000 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *inköp av fastighet i Gävle* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 130,000 kronor, att utgå av lånemedel.

Utskottets
yttrande.

9:o) Kungl. Maj:t har (punkt 9) föreslagit riksdagen att till fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 11,500,000 kronor.

Fortsatt ut-
veckling av
statens tele-
fon- och
telegraf-
väsende.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 16—19 av återopade statsrådsprotokollet.

[9.]

För fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende har riksdagen för budgetåren 1927—1932 anvisat respektive 8,000,000, 7,000,000, 6,500,000, 11,000,000 och 14,000,000 kronor. Anslaget för budgetåret 1930/1931 innefattade ett belopp av 2,600,000 kronor för nya kablar till Gotland och Tyskland, och i anslaget för nu löpande budgetår ingår ett belopp av 600,000 kronor för en ny kabel till Danmark.

I skrivelse den 9 november 1931 har *telegrafstyrelsen* begärt ett anslag av 11,800,000 kronor till fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende, varvid styrelsen anfört bland annat följande:

»I huvudsak som följd av den taxeområdesrevision och de taxenedsättningar, som företogs från och med den 1 januari 1931, har ökningen av antalet riksamtal samt av samtals- och abonnemangsavgifter från år 1930 till år 1931 varit jämförelsevis mindre än motsvarande ökning från år 1929 till år 1930. Såsom emellertid framgår av uppgifterna om ökningen av antalet telefonapparater befinner sig telegrafverkets telefonrörelse alltjämt i stark tillväxt. Ökningen av antalet apparater beräknas sålunda för år 1931 komma att uppgå till 24,000, vilken siffra, ehuru den är något lägre än under år 1930, dock överstiger ökningen under år 1929 och ligger avsevärt över ökningen under vart och ett av åren 1926—1928.

Såsom styrelsen framhöll i sin skrivelse den 29 augusti 1930 rörande anslag till utgifter för kapitalökning för budgetåret 1931/1932, har den större ökningen av telefonverksamheten under de sista åren delvis varit ett rent spontant uttryck för en allt större uppskattning av telefonen såsom ett snabbt och bekvämt kommunikationsmedel, delvis varit ett resultat av styrelsens arbete för telefonens utbredning även inom de glest bebyggda delarna av landet. De åtgärder, som styrelsen i sistnämnda avseende vidtagit, hava bland annat bestått i en lindring av villkoren för anläggning av nya växelstationer, avgiftslättnader vid mindre växelstationer, slopande av periodavgiften vid landssamtal inom

ett och samma taxeorråde, en omfattande revision av taxeorrådesindelningen, varigenom i stor omfattning förut avgiftsbelagda samtal blivit avgiftsfria, samt en avsevärd utökning av stationernas frikretsar, medförande minskning av abonnenternas ledningskostnader.

Då dessa åtgärder, av vilka utvidgningen av frikretsarna beräknas bliva genomförd först under år 1932, även i fortsättningen måste anses verka stimulerande på abonnenttillströmningen, har styrelsen för år 1932 funnit det väl motiverat att räkna med minst samma ökning av antalet abonnenter som under år 1931. Vid beräkning av anslagsbehovet för budgetåret 1932/1933 måste styrelsen för att kunna möta de krav, som denna ökning ställer på kapitalutlägg, räkna med att för normal utvidgning av lokalnäten kommer att erfordras ett belopp ej understigande 9,200,000 kronor.

Även rikssamtalstrafiken visar en icke obetydlig stegring, om man tar hänsyn till att den förutnämnda taxeorrådesrevision, som genomfördes från och med den 1 januari 1931, i stor utsträckning förvandlade förut avgiftsbelagda samtal till avgiftsfria samtal. Ökningen av rikssamtalstrafiken måste därför för år 1932 beräknas bliva avsevärt mycket större än under år 1931. För att möta det behov av *nya blanka riksledningar*, som härigenom uppstår, har styrelsen för budgetåret 1932/1933 beräknat ett belopp av 2,000,000 kronor. Härtill kommer för den *utökning av pupiniseringen av rikskabeln Uppsala—Gävle*, som måste företagas under budgetåret 1932/1933, ett belopp av 300,000 kronor.»

För nya radiostationer erfordras slutligen 300,000 kronor.

Sammanlagt skulle alltså för fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende för budgetåret 1932/1933 erfordras ett anslag av (9,200,000 + 2,000,000 + 300,000 + 300,000) 11,800,000 kronor.

Departementschefen har för egen del i ärendet anfört följande:

»Den av telegrafstyrelsen framlagda utredningen rörande telefontrafiken under senare år utvisar, att en alltjämt fortgående stegring av densamma torde vara att förvänta. Under rådande ekonomiska förhållanden lär man dock hava anledning räkna med att denna stegring skall fortskrida i en något långsammare takt. Siffrorna för år 1931 synas ock giva stöd för ett sådant antagande. På grund härav torde en viss sänkning av det begärda anslagsbeloppet vara möjlig. Det bör emellertid icke förbises, att vid de senaste kalenderårsskiftena kvarstående medel å ifrågavarande anslag visat en stark minskning. Behållningen å anslaget, som nedgått från i runt tal 17,700,000 kronor vid utgången av år 1926 till omkring 6,000,000 kronor vid utgången av år 1929, utgjorde som förut nämnts vid slutet av år 1930 något över 4,300,000 kronor, och vid senaste årsskiftet beräknades kvarstå medel till belopp av i runt tal 3,000,000 kronor. I betraktande av de skilda, på frågan sålunda inverkande omständigheterna har jag ansett mig böra föreslå, att förevarande anslag för budgetåret 1932/1933 bestämmas till 11,500,000 kronor eller 300,000 kronor lägre belopp än som av telegrafstyrelsen begärts.»

Under hänvisning till den i ärendet lämnade utredningen tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 11,500,000 kronor, att utgå av lånemedel.

Statens järnvägar.

10:o) Under statens järnvägar har departementschefen inledningsvis anmält en av järnvägsstyrelsen väckt fråga om dispositionen av medel, som inflyta vid försäljning av de statens järnvägar tillhöriga markområden, vilka efter färdigställandet av dubbelspåret Rönninge—Ström icke erfordras för statens järnvägars behov.

Dubbel-
spårsan-
läggningen
Rönninge—
Ström.

Såsom i 1926 års statsverksproposition (utgifter för kapitalökning, bil. 1, sid. 35—37) närmare omförmäls, anvisade 1921 års riksdag, utöver tidigare för ändamålet beviljade anslag, på tilläggsstat för år 1921 för utläggning av ytterligare ett järnvägsspår mellan Rönninge och Järna jämte därmed sammanhängande anläggningar ett förslagsanslag, högst, 1,400,000 kronor, att utgå av tillfälliga lånemedel. Avsikten med detta anslag var att bereda den s. k. byggnadskommissionen för dubbelspåret Rönninge—Ström, vilken erhållit uppdrag att omhändervärdet ifrågavarande arbeten, ett tillfälligt rörelsekapital i avvaktan å dels realiseringen av vissa för anläggningen onödiga markområden m. m., dels ock prövningen av tvistiga fordringsanspråk, som kommissionen gjort gällande gentemot huvudentreprenören.

I statsverkspropositionen till 1926 års riksdag anmäldes sedermera, att det sålunda vid avvecklingen framkomna beloppet utgjorde 343,903 kronor 65 öre. Detta belopp borde återbetalas till riksgäldskontoret mot gottskrivande av statens järnvägars kapitalkonto, som — med därmed följande förräntnings-skyldighet för statens järnvägar — påförts förenämnda anslag av 1,400,000 kronor.

I enlighet härmed och på sätt chefen för kommunikationsdepartementet vid anmälan av ärendet i samma statsverksproposition förutsatt, föreskrev Kungl. Maj:t genom beslut den 25 juni 1926, *dels* att ett belopp av 340,000 kronor skulle av järnvägsstyrelsen omedelbart inlevereras till riksgäldskontoret samt att i samband därmed statens järnvägars kapital skulle nedskrivas med motsvarande belopp, *dels ock* att de belopp, som i anledning av förberörda, för järnvägsändamål obehövligen fastigheters försäljning inflöte till statens järnvägar, ävensom vad av förenämnda kontanta behållning, 343,903 kronor 65 öre, överstege 340,000 kronor skulle användas till täckande av utgifter för kapitalökning i avseende å nämnda järnvägar.

Järnvägsstyrelsen meddelar nu, att styrelsen, utöver förenämnda belopp av 340,000 kronor, i februari månad 1928 till riksgäldskontoret inlevererat ytterligare 20,000 kronor, utgörande ersättning för försålda fastigheter m. m. Styrelsen anmäler, att efter nämnda tidpunkt för markförsäljningar influtit sammanlagt 48,536 kronor, vilket belopp styrelsen, såvida Kungl. Maj:t intet hade att däremot erinra, hade för avsikt att inleverera till riksgäldskontoret.

Styrelsen anför vidare, att största delen av de till försäljning avsedda fastigheterna numera vore avyttrade eller tagna i anspråk för visst ändamål. Huruvida och när de återstående fastigheterna kunde för skäligt pris säljas, stode i vida fältet, och de belopp, som väntades inflyta vid en eventuell avyttring

av dessa fastigheter, vore relativt obetydliga. Med hänsyn därtill ville styrelsen föreslå, att sedan förutnämnda belopp, 48,536 kronor, inlevererats till riksgäldskontoret, de medel, som därefter eventuellt kunde komma att inflyta, måtte, i likhet med vad sker vid övriga markförsäljningar, få tillföras statens järnvägars markförvärvsfond.

Departementschefen har för egen del förklarat sig beredd att, därest riksdagen ej uttalade erinran häremot, tillstyrka bifall till järnvägsstyrelsens förslag.

*Utskottets
yttrande.*

Förevarande förslag innebär, att möjligen ytterligare inflytande markförsäljningsmedel från linjeomläggningen Rönninge—Järna — vilka arbetens utförande handhafs av en särskild byggnadskommission — ej vidare skola inlevereras till riksgäldskontoret utan i stället tillföras statens järnvägars markförvärvsfond. De ytterligare inflytande beloppen beräknas bli relativt obetydliga. Den merkostnad för ifrågavarande linjeomläggning, varmed statens järnvägars kapitalkonto för framtiden kommer att belastas, uppgår till cirka 1,000,000 kronor (eller ovannämnda, numera från tillfälliga till vanliga låne-medel överförda anslagsbelopp av 1,400,000 kronor med frånräkning av återlevereringar till riksgäldskontoret å cirka 400,000 kronor).

Statens järnvägar skulle emellertid hava att ikläda sig sedvanligt förräntningsansvar för sålunda möjligen ytterligare inflytande markförsäljningsmedel liksom överhuvud för nyssnämnda merkostnadsbelopp å cirka 1,000,000 kronor.

Då åtgärden att låta dessa medel ingå till statens järnvägars markförvärvsfond synes ur bokförings- och redovisningssynpunkt lämplig, har utskottet ej någon erinran att framställa mot denna av departementschefen förordade anordning; vilket utskottet velat härigenom för riksdagen

omförmäla.

**Modernise-
ring av
huvudverk-
staden i
Bollnäs.**

11:o) Vad av departementschefen anförts (sid. 23—26) rörande förnyelsefondsmedels anlåtande för modernisering av huvudverkstaden i Bollnäs har ej heller föranlett erinran från utskottets sida; vilket utskottet härigenom likaledes velat för riksdagen

omförmäla.

**Spåranord-
ningar i
anslutning
till före-
flintliga
spårssystem.**

12:o) Kungl. Maj:t har (punkt 10) föreslagit riksdagen att till spåranordningar i anslutning till förefintliga spårssystem för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 196,000 kronor.

Det nu begärda anslagsbeloppet, 196,000 kronor, är avsett till slutförande av vissa utvidgningar å Stockholms norra station, vilka arbeten — frånsatt vad som utförts som nödhjälpsarbeten — beräknats draga en kostnad av 496,000 kronor, varav 300,000 kronor redan anvisats.

[10.]

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen må till *spåranordningar i anslutning till förefintliga spårssystem* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 196,000 kronor, att utgå av lånemedel.

13:o) Kungl. Maj:t har (punkt 11) föreslagit riksdagen att till förbättringar vid kol- och vattenstationer för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

Förbättringar med kol- och vattenstationer.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 27 och 28 av statsrådsprotokollet.

[11.]

Beträffande behovet av ifrågavarande anslag — vilket självfallet är avsett att komma till användning allenast å bandelar, som ej elektrifierats eller om vilkas elektrifiering ej beslut fattats — har järnvägsstyrelsen anfört följande:

»Vid statens järnvägars kol- och vattenstationer göra sig behov av utvidgningar och förbättringar löpande gällande, såväl vad beträffar kolupplagen och deras skötsel i och för tids- och personalbesparing som beträffande utlämningsanordningarna för såväl kol som vatten. Vad särskilt de senare angår, erfordras, sedan de genomgående tågen på grund av de moderna lokens konstruktion nu kunna framföras allt längre sträckor utan lokombyte, snabba utlämningsanordningar vid stationsplattformerna för att kunna undvika uppehåll för kol- och vattengivning utöver den tid, som åtgår för tågens expediering.

Då dessa anordningar draga var för sig jämförelsevis små kostnader samt då det vid nu allt fortfarande förekommande omkastningar i trafiken ofta befinnes lämpligare med hänsyn till denna trafiks krav att tillgodose ett senare uppkommet behov av hithörande anläggningar före ett tidigare, är det synnerligen önskvärt, att för sådana anläggningar finnes tillgänglig en viss anslagssumma att disponeras för ändamålet i den ordning, behoven göra sig gällande. För nästa budgetår beräknar styrelsen för ändamålet erforderligt ett belopp av 50,000 kronor.»

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen må till *förbättringar vid kol- och vattenstationer* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 50,000 kronor, att utgå av lånemedel.

14:o) Kungl. Maj:t har (punkt 12) föreslagit riksdagen att till gångbroar och gångtunnlar för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

Gångbroar och gångtunnlar.

[12.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 28 av åberopade statsrådsprotokollet.

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställningar har riksdagen för gångbroar och gångtunnlar beviljat för vart och ett av budgetåren 1925—1931 ett belopp av 50,000 kronor och för innevarande budgetår 100,000 kronor.

Järnvägsstyrelsen har, under erinran att betydande krav å nya gångbroar och gångtunnlar föreligga och alltjämt framkomma, begärt fortsatt anslag för ändamålet med 100,000 kronor. Styrelsen erinrar om att ett av de viktigaste medlen för trafiksäkerhetens betryggande vid stationer med livlig persontrafik är anordnandet av gångbroar och gångtunnlar, varigenom resande på sin väg från eller till tågen undgå att korsa spåren i plan. Förutom uppgiften att vara utfarts- och tillfartsvägar till plattformerna å bangården, yttrar styrelsen, kunde dylika broar och tunnlar ofta tjäna som förbindelse mellan ett samhälles på ömse sidor om bangården belägna delar. Där så kunde anses motiverat — särskilt då anläggningen endast avsåge förbindelse mellan ett samhälles olika delar — påfordrade styrelsen bidrag från samhället till kostnadernas bestridande, varom särskild överenskommelse träffades.

Utskottets
yttrande.

Enligt vad departementschefen upplyst, beräknas tidigare till gångbroar och gångtunnlar anvisade anslagsmedel vara förbrukade vid ingången av nästkommande budgetår.

Under erinran att ifrågavarande anläggningar främst motiveras av trafiksäkerhetens krav, tillstyrker utskottet, att fortsatt anslag beredes med det av Kungl. Maj:t äskade beloppet, 100,000 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *gångbroar och gångtunnlar* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor, att utgå av lånemedel.

Anordningar för förbättrad driftsekonomi vid lokomotivstationer.

15:o) Kungl. Maj:t har (punkt 13) föreslagit riksdagen att till anordningar för förbättrad driftsekonomi vid lokomotivstationer för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 29 av åberopade statsrådsprotokollet.

[13.]

Järnvägsstyrelsen har framhållit, att vid äldre lokomotivstationer en del anordningar och tillbehör funnes, vilkas utbyte eller förändring till ändamålsenligare driftsystem skulle medföra driftsekonomska fördelar. Hit hörde anordningar för uppvärmning, vilken i äldre stallar skedde medelst kaminer med ty åtföljande större kostnader för personal och bränsle än vid användande av central värmekälla. Hit hörde även anordnande av ångcentraler för uppvärmning av personvagnar å bangårdarna, elektrifiering av diverse maskinerier m. m. Med hänsyn till de ökade krav på anordningar av här ifrågavarande slag, som gjorde sig gällande i samband med den pågående elektrifieringen av Malmölinjerna, ansåge styrelsen, att anslaget för nästa budgetår icke borde utgå med lägre belopp än 100,000 kronor.

Utskottets
yttrande.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag har ej givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må till *anordningar för förbättrad driftsekonomi vid lokomotivstationer* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor, att utgå av lånemedel.

16:o) Kungl. Maj:t har (punkt 14) föreslagit riksdagen att till fullbordande av dubbelspåret Tranås—Aneby för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 245,000 kronor.

Dubbelspåret Tranås—Aneby.
[14.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 29 och 30 av återopade statsrådsprotokollet.

Kostnaderna för ifrågavarande dubbelspårsanläggning hava beräknats till 765,000 kronor, varav 520,000 kronor redan beviljats å innevarande års rikstat.

Med tillstyrkande av att återstående till fullbordande av dubbelspårsanläggningen Tranås—Aneby erforderliga belopp av 245,000 kronor nu beviljas, hemställer utskottet,

Utskottets yttrande.

att riksdagen må till *fullbordande av dubbelspåret Tranås—Aneby* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 245,000 kronor, att utgå av lånemedel.

17:o) I en inom andra kammaren väckt motion, nr 330, har herr *H. Bäcklund* hemställt, att riksdagen till uppförande av nytt stationshus vid Falköpings central måtte för budgetåret 1932/1933 bevilja ett anslag av 240,000 kronor.

Motion ang. nytt stationshus vid Falköpings central.

I fråga om de skäl, motionären anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Enligt vad utskottet inhämtat har järnvägsstyrelsen en ny stationsbyggnads uppförande under övervägande. Vid sådant förhållande synes något beslut om medels beredande för ändamålet ej nu av riksdagen påkallas, vadan utskottet hemställer,

Utskottets yttrande.

att herr Bäcklunds förevarande motion II: 330 ej må av riksdagen bifallas.

18:o) Kungl. Maj:t har (punkt 15) föreslagit riksdagen att till skenfria vägkorsningar m. m. för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

Skenfria vägkorsningar m. m.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 30 och 31 av återopade statsrådsprotokollet.

[15.]

För anordnande av skenfria vägkorsningar har riksdagen för åren 1917—1919, 1921 och 1922 anvisat tillhopa 1,150,000 kronor. Genom beslut av 1924 års riksdag har anslaget användning utsträckt att avse även sådana fall, där en vägkorsning i banans plan med fördel kunde ersättas med en omläggning av vägen, och riksdagen har för sådana vägomläggningar ävensom för anordnande av skenfria vägkorsningar anvisat för budgetåren 1924—1926 sammanlagt 800,000 kronor, för budgetåret 1929/1930 500,000 kronor och senast för budgetåret 1930/1931 575,000 kronor. Sistnämnda anslagsbelopp var avsett för en speciell större anläggning, nämligen för en gatuviadukt över bangårdsområdet i Malmö vid Sjölunda, vars anordnande avtalsenligt ålåg järnvägsstyrelsen.

I sin skrivelse den 18 september 1931 har *järnvägsstyrelsen* hemställt om anvisande av anslag till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1932/1933 med 600,000 kronor.

Järnvägsstyrelsen har erinrat om att det av riksdagen för innevarande budgetår beviljade anslaget till beredskapsarbeten för motverkande av arbetslöshet avsetts att till en del komma till användning för anordnande av skenfria vägkorsningar eller utförande av vägomläggningar för borttagande av korsningar i plan vid statens järnvägar samt att härvid förutsatts, att statens järnvägar skulle bidra till dessa anläggningar med ett belopp, motsvarande värdet av de fördelar, som komme att uppstå för järnvägarna genom korsningarnas friläggande. Sådana bidrag böra utgå av förevarande anslag, och styrelsen påpekar, att ökade krav på anslaget härigenom uppkomma. Styrelsen utgår i sin framställning från, att utförandet av skenfria vägkorsningar såsom beredskapsarbeten skall komma att fortgå även under nästkommande budgetår, och beräknar det för statens järnvägars bidrag till dylika företag under samma budgetår erforderliga beloppet till 450,000 kronor.

Till bidrag vid anordnande av skenfria korsningar och parallellvägar i andra fall än nu nämnts beräknar styrelsen ett belopp av 150,000 kronor bliva erforderligt under nästa budgetår.

Departementschefen har för egen del anfört bland annat följande:

»Under budgetåret 1931/1932 har intill utgången av december månad till anordnande av skenfria vägkorsningar eller utförande av vägomläggningar för borttagande av korsningar i plan vid statens järnvägar anvisats 1,352,700 kronor från anslaget till beredskapsarbeten till motverkande av arbetslöshet. Till bestridande av den del av kostnaderna för ifrågavarande arbeten, som ankommer på statens järnvägar, har beräknats komma att erfordras ett belopp av 171,000 kronor, att utgå från anslaget till skenfria vägkorsningar m. m.

För nästkommande budgetår har järnvägsstyrelsen ansett sig böra räkna med ett anslagsbehov för skenfria vägkorsningar av sammanlagt 600,000 kronor. Även med ett fortsatt bedrivande av dylika arbeten i påskyndad takt synes emellertid en summa av 500,000 kronor bliva tillräcklig. Jag vill alltså förorda, att anslaget bestämmes till sistnämnda belopp.»

I förevarande ämne hava i två likalydande motioner, väckta den ena, nr 109, inom första kammaren av herr *G. Möller* m. fl. och den andra, nr 195, inom

andra kammaren av herr *P. A. Hansson* i Stockholm m. fl., framförts förslag om anvisande av anslag till beredskapsarbeten för bland annat skenfria vägkorsningar.

Utan att nu taga ståndpunkt till de motionsvis framställda yrkandena om anslag till beredskapsarbeten tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *skenfria vägkorsningar m. m.* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 500,000 kronor, att utgå av lånemedel.

19:o) Kungl. Maj:t har (punkt 16) föreslagit riksdagen att till telefonledning och kabelarbeten för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

**Telefon-
ledningar
och kabel-
arbeten.**

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 32 och 33 av återopade statsrådsprotokollet.

[16.]

Till stöd för sin begäran om anslag för budgetåret 1932/1933 med 100,000 kronor har järnvägsstyrelsen anfört följande:

»Telefonledningarnas främsta uppgift är, såsom styrelsen i tidigare anslagsäskanden framhållit, att tjäna som förmedlare av den löpande tåg tjänsten berörande, oftast mycket brådskande meddelanden dels mellan tågledaren och stationerna, dels mellan dessa senare inbördes och dels för tjänsten i övrigt.

På grund av telefonens stora praktiska fördelar har densamma därjämte, så långt de befintliga linjernas kapacitet det medgivit, under årens lopp alltmer tagits i anspråk även för annan korrespondens i driftfrågor, varigenom en snabbare behandling av ärendena ernåtts, samtidigt som den mera tyngande skrift- och telegramväxlingen härigenom kunnat avsevärt inskränkas.

Användningen av telefonen vid statens järnvägar har i och med övergången till den nya säkerhetsordning, som trädde i kraft den 1 oktober 1929, än ytterligare utsträckts, i det att även sådana order rörande säkerhetstjänsten, för vilka tidigare användandet av telegraf varit obligatoriskt, numera få utväxlas medelst telefon.

Styrelsen har låtit verkställa utredning angående möjligheten att nu helt övergå till telefon för överförande av alla för järnvägstjänsten erforderliga meddelanden med undantag för en förbindelse mellan Stockholm och femte — det nordligaste — distriktet, som tills vidare skulle upprätthållas per telegraf. Utredningen visar, att det är möjligt att genomföra denna ändring för en total kostnad av 575,000 kronor, varav 200,000 kronor beräknats för nya telefonledningar och 375,000 kronor för — med förnyelsefondsmedel bekostad — omändring av förut befintliga telegrafledningar till telefonförbindelser. Arbetet beräknas kunna bli färdigt före utgången av år 1933 och avses att bedrivas sålunda, att av förenämnda båda kostnadssummor ungefärligen hälften blir behövlig under år 1932.

Genom sålunda förslagna åtgärder ernås förutom betydligt förbättrade förbindelser en betydlig personalbesparing, vilken beräknats motsvara en kostnad av cirka 250,000 kronor årligen.»

*Utskottets
yttrande.*

Förevarande anslag är avsett för modernisering och förbilligande av underhållet vid statsbanorna genom ett ökat begagnande av telefonen i stället för telegraf. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts framställning i ämnet hemställer utskottet,

att riksdagen må, till *telefonledningar och kabelarbeten* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor, att utgå av lånemedel.

**Elektriska
belysnings-
anläggning-
gar.**

20:o) Kungl. Maj:t har (punkt 17) föreslagit riksdagen att till elektriska belysningsanläggningar för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

[17.]

Till förevarande ändamål — för vilket anslag beviljats med 100,000 kronor för vardera av budgetåren 1929/1931 samt med 50,000 kronor för innevarande budgetår — har *järnvägsstyrelsen* begärt ett anslag för budgetåret 1932/1933 av 100,000 kronor och anför till stöd härför bland annat följande:

»Av statens järnvägars stationer och övriga trafikplatser, uppgående till ett antal av omkring 1,100, voro vid utgången av år 1930 i runt tal 850 utrustade med anordningar för elektrisk belysning. Ett betydande antal banvaktsstugor — framför allt å elektrifierade linjer — samt bostadshus voro ävenledes försedda med dylika anordningar.

Styrelsens avsikt är att, i den mån elektrisk energi kan på fördelaktiga villkor erhållas, fortsätta med utförandet av elektriska belysningsanläggningar såväl å bangårdar samt i allmänna och tjänstelokaler som, mot ersättning för brukandet, i personalens bostäder.

I samband med den nu pågående elektrifieringen av banan Järna—Norrköping—Malmö m. fl. linjer erbjuder sig möjlighet att under gynnsamma förutsättningar anordna elektrisk belysning i sådana banvaktsstugor och andra lokaler, vilka alltjämt äro i saknad av dylik belysning, i det att den erforderliga elektriska energien till billigt pris kan erhållas från statens järnvägars egna ledningar.»

*Utskottets
yttrande.*

Under hänvisning till den i ärendet lämnade utredningen tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förevarande förslag och hemställer,

att riksdagen må till *elektriska belysningsanläggningar* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor, att utgå av lånemedel.

**Växel- och
signalsäker-
hetsanlägg-
ningar.**

21:o) Kungl. Maj:t har (punkt 18) föreslagit riksdagen att till växel- och signalsäkerhetsanläggningar för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 600,000 kronor.

[18.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 34—36 av åberopade statsrådsprotokollet.

Till växel- och signalsäkerhetsanläggningar har riksdagen under en följd av år anvisat anslag. För budgetåren 1929—1932 hava de uppgått till respektive 500,000 kronor, 400,000 kronor och 600,000 kronor.

Järnvägsstyrelsen äskar nu för sagda ändamål ytterligare ett belopp av 600,000 kronor samt anför härom:

»Under denna rubrik beviljade anslagsmedel användas för utveckling och modernisering av statens järnvägars signal- och säkerhetsanordningar. Huvudsyftet med dylika anordningar är att betrygga tågtrafiken. Erfarenheten har nämligen visat, att modern järnvägstrafik med dess krav på hög tåghastighet och täta tågförbindelser icke är möjlig utan rationellt ordnade växel- och signalsäkerhetsanläggningar. Genom förbättringar i fråga om de tekniska hjälpmedlen har det visat sig möjligt att samtidigt med ökningen i trafiksäkerhet åstadkomma driftsbesparingar, vilka ofta medföra full förräntning av det nedlagda anläggningskapitalet.

Erfarenheterna från utförda anläggningar hava också visat, att helautomatisk linjeblockering bör komma till användning i större utsträckning än hittills till allmän fördel för driftstjänsten och bland annat för att förebygga kollisionrisk å fria banan. Utom ur ren trafiksäkerhetssynpunkt kunna dylika anordningar med ändamålsenligt utförande medföra avsevärda lättnader i trafikarbetet och möjliggöra driftsbesparingar, som ofta till större eller mindre del även förränta det nedlagda kapitalet.»

Syftet med förevarande anslag är att möjliggöra införande av modernare säkerhetsanordningar, avsedda att ytterligare betrygga tågtrafiken.

Utskottets
yttrande.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *växel- och signalsäkerhetsanläggningar* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 600,000 kronor, att utgå av lånemedel.

22:o) Kungl. Maj:t har (punkt 19) föreslagit riksdagen att till elektrifiering av banan Järna—Norrköping—Malmö m. fl. linjer för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 19,600,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 36—38 av åberopade statsrådsprotokollet.

Elektri-
fiering av
banan
Järna—
Norrköping
—Malmö
m. fl. linjer.

[19.]

Till grund för 1931 års riksdags beslut om elektrifiering av södra stambanan jämte vissa därmed sammanhörande statsbanelinjer låg följande av järnvägsstyrelsen uppgjorda finansieringsplan, slutande på en totalkostnad av 70,000,000 kronor:

	B u d g e t å r e t		
	1931/1932	1932/1933	1933/1934
	K r o n o r		
Överföringsanläggningen	12,000,000	13,000,000	10,000,000
Diverse ändringsarbeten, inkl. telegrafverkets ledningar	10,000,000	3,200,000	—
Elektriska lok	4,700,000	8,900,000	5,100,000
Elektrisk värmeledning	1,000,000	1,000,000	1,100,000
	Summa 27,700,000	26,100,000	16,200,000
varav:			
Anslag för kapitalökning	23,000,000	19,600,000	11,100,000
Förnyelsefondsmedel	4,700,000	6,500,000	5,100,000

Därest medelsanvisningarna skedde i enlighet med denna plan, beräknades de elektriska anläggningarna vara slutförda:

å sträckan	Järna—Norrköping	oktober 1932	
»	»	Katrineholm—Norrköping	december 1932
»	»	Falköping—Nässjö	april 1933
»	»	Örebro—Mjölby	maj 1933
»	»	Norrköping—Mjölby	september 1933
»	»	Lomma—Malmö—Hässleholm	januari 1934
»	»	Mjölby—Nässjö	februari 1934
»	»	Nässjö—Hässleholm	mars 1934 samt
»	»	Malmö—Trälleborg	april 1934.

I anslutning till anslagskalkylen har för budgetåret 1931/1932 anvisats ett reservationsanslag av 23,000,000 kronor till elektrifieringsföretaget.

I sin skrivelse den 18 september 1931 har *järnvägsstyrelsen* i anslutning till förenämnda finansieringsplan och anslagsberäkning hemställt om anvisande för nästa budgetår av ett reservationsanslag å 19,600,000 kronor till elektrifieringsföretaget, varjämte styrelsen meddelat sin avsikt att i förslaget till förnyelsefondsstat för år 1932 upptaga erforderligt belopp av dylika fondmedel.

Departementschefen har för egen del anfört följande:

»Enligt vad jag inhämtat hava för ifrågavarande elektrifiering beställningar hos svenska industriföretag gjorts för ett sammanlagt belopp av i runt tal 40 miljoner kronor. Sedan arbetena kommit helt i gång, har arbetsstyrkan å linjerna uppgått till omkring 550 arbetare förutom ett 30-tal av statens järnvägars egna arbetare. Under det gångna året hava dessutom vid vissa å linjerna bedrivna entreprenadarbeten varit anställda något över 150 arbetare.

Under år 1931 hava arbeten bedrivits å sträckan Järna—Nässjö med bilinjerna från Katrineholm, Örebro och Falköping samt å linjen Malmö—Lund. Arbetena hava i huvudsak avsett nedläggande av telefonkablar, iordningställande av förstärkarstationer för telefonkabelnätet och byggnader för omformstationer. Kontaktledningsstolpar hava uppsatts för linjerna Järna—Norrköping—Eksund, Katrineholm—Åby och Örebro—Hallsberg, å vilka linjer kontaktledningen nu iordningställes.

Mot det av järnvägsstyrelsen framförda anslagsäskandet, vilket står i överensstämmelse med det nästlidet år för riksdagen framlagda finansieringsprogrammet, har jag intet att erinra.»

*Utskottets
yttrande.*

Fortsatt anslag till ifrågavarande anläggning torde böra anvisas i enlighet med den tidigare uppgjorda finansieringsplanen och Kungl. Maj:ts härå grundade förslag.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *elektrifiering av banan Järna—Norrköping—Malmö m. fl. linjer* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 19,600,000 kronor, att utgå av låne-medel.

*Spåröver-
byggnaden
å banan Sö-
dertälje
södra—
Eskilstuna
central.*

23:o) Kungl. Maj:t har (punkt 20) föreslagit riksdagen att till förstärkning av spåröverbyggnaden å banan Södertälje södra—Eskilstuna central för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 38—40 av åberopade statsrådsprotokollet.

Vid anmälan vid 1931 års riksdag av frågan om statsförvärv av Norra Södermanlands järnväg framhölls bland annat, att det kunde förväntas att, sedan erforderliga förstärkningsarbeten å banan blivit verkställda, det ekonomiska utbytet av järnvägens drift skulle efter hand förbättras. Med hänsyn till angelägenheten av att ifrågavarande bana snarast sättes i sådant skick, att utsikt vinnes till ökad avkastning å densamma, har departementschefen tillstyrkt medels beredande för vissa av järnvägsstyrelsen föreslagna förstärkningsarbeten.

Mot den av järnvägsstyrelsen beräknade kostnadssumman för oförmälda arbeten, 1,060,000 kronor, har han icke funnit anledning till erinran. På sätt järnvägsstyrelsen föreslagit, skulle förnyelsefondsmedel tagas i anspråk med ett belopp av 600,000 kronor, fördelat å kalenderåren 1932 och 1933 med lika belopp för vardera. Sålunda skulle av kapitalökningsmedel för dessa arbeten erfordras 460,000 kronor, att fördelas på två budgetår med 200,000 kronor för nästkommande och återstoden, 260,000 kronor, för därpå följande budgetår.

Med tillstyrkande att ovannämnda, såsom erforderliga ansedda förstärkningsarbeten utföras enligt järnvägsstyrelsens plan, hemställer utskottet,

*Utskottets
yttrande.*

att riksdagen må till förstärkning av spåröverbyggnaden å banan Södertälje södra—Eskilstuna central för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor, att utgå av lånemedel.

24:o) Kungl. Maj:t har (punkt 21) föreslagit riksdagen att såsom dispositionsanslag för oförutsedda och mindre arbeten för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 40 och 41 av åberopade statsrådsprotokollet.

Dispositionsanslag för oförutsedda och mindre arbeten.

[21.]

Järnvägsstyrelsen har för ifrågavarande ändamål begärt ett anslag av 1,000,000 kronor för budgetåret 1932/1933.

Styrelsen erinrar därvid om vikten av att erforderliga medel finnas tillgängliga för utförande av den mängd av mindre arbeten och anordningar av skilda slag eller av angelägna oförutsedda arbeten, som för trafikens rationella avveckling alltid påfordras vid ett så stort företag som statens järnvägar eller som där med teknikens utveckling ur driftsekonomisk synpunkt eljest äro motiverade och önskvärda. Som bevis för att anslaget icke tål vid någon beskäring framhåller styrelsen, att av det belopp å 1,000,000 kronor, som anvisats för innevarande budgetår, redan i september månad över 700,000 kronor vore tagna i anspråk och att alltså för återstående nio månader av budgetåret funnes disponibelt ett belopp av ej fullt 300,000 kronor.

Departementschefen har för egen del anfört följande:

»Det är givetvis av vikt, att medel finnas tillgängliga för utförande av arbeten av ifrågavarande slag vid statens järnvägar, så mycket mer som därige-

nom även lämnas möjlighet att vid de större anläggningarna utföra en del kompletterings- eller förändringsarbeten, vilka medföra besparingar i driftkostnader men för vilka medel icke äro inberäknade i de för respektive anläggningar beviljade anslagen. På grund härav och med hänsyn till vad järnvägsstyrelsen meddelat rörande medelsåtgången å anslaget under nu löpande budgetår tillstyrker jag bifall till styrelsens framställning.»

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet tillstyrker departementschefens förslag, att till oförutsedda och mindre arbeten vid statsbanorna nu anvisas ett anslag av 1,000,000 kronor eller samma belopp, som anvisats för vart och ett av budgetåren 1929—1932. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må såsom *dispositionsanslag för oförutsedda och mindre arbeten* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor, att utgå av lånemedel.

**Inlands-
banan mel-
lan Volg-
sjön och
Gällivare.**

25:o) Kungl. Maj:t har (punkt 22) föreslagit riksdagen att till inlandsbanan mellan Volgsjön och Gällivare för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 4,000,000 kronor.

[22.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 41 och 42 av åberopade statsrådsprotokollet.

För arbetena å ifrågavarande banbyggnad, som med dess av 1917 års riksdag beslutade sträckning över Kasker och med tillämpande av före kristidens inträdande gällande priser beräknats i sin helhet draga en kostnad av 30,150,000 kronor, hava för tiden från och med år 1917 till och med budgetåret 1931/1932 beviljats sammanlagt 44,550,000 kronor, varjämte Kungl. Maj:t till bedrivande av nödhjulsarbeten å inlandsbanan anvisat 300,000 kronor. Sammanlagt hava alltså för ifrågavarande banbyggnad varit tillgängliga 44,850,000 kronor. I denna summa ingå anslag för budgetåren 1930—1932 med respektive 2,500,000 och 4,000,000 kronor.

Beträffande avvägandet av sistnämnda båda anslagsbelopp erinras i statsrådsprotokollet, att Kungl. Maj:t i 1930 års statsverksproposition (utgifter för kapitalökning, bil. 3, punkten 21), i överensstämmelse med vad järnvägsstyrelsen tillstyrkt, föreslog anvisande för budgetåret 1930/1931 av ett anslag å 2,000,000 kronor till inlandsbanans fortsättande. Samtidigt äskades anslag å 1,500,000 kronor till slutförande av arbetena med statsbanan Hällnäs—Stensele. I sin skrivelse i ämnet (nr 18, punkten 12) uttalade emellertid riksdagen bland annat, att det av Kungl. Maj:t äskade beloppet 2,000,000 kronor måste anses knappt tillmätt för arbetenas ekonomiska bedrivande. Med hänsyn även till de starka önskemål, som motionsvis framkommit om inlandsbaneföretagets bedrivande i något hastigare takt än dittills, hade riksdagen ansett, att ifrågavarande anslag borde bestämmas till 2,500,000 kronor. Vid anvisande därjämte av det av Kungl. Maj:t begärda anslagsbeloppet av 1,500,000 kronor till tvärbanan Hällnäs—Stensele skulle alltså anslagen till järnvägsbyggnaderna i Norrland för budgetåret 1930/1931 belöpa sig till sammanlagt 4,000,000

kronor, ett kapitalbelopp som man jämväl för kommande år syntes få räkna med som behöfligt och som då, såvitt för det dåvarande kunde bedömas, skulle komma att helt nedläggas på det fortsatta inlandsbanebygget.

Järnvägsstyrelsen har hemställt om anvisande för budgetåret 1932/1933 av ett reservationsanslag av 4,000,000 kronor, att utgå av andra statsinkomster än lånemedel, till fortsättande av arbetena å inlandsbanan mellan Volgsjön och Gällivare.

Departementschefen anför för egen del följande:

»Med hänsyn till riksdagens i det föregående återgivna uttalande och i betraktande av det av järnvägsstyrelsen begärda anslagsbeloppets behöflighet för beredande av sysselsättning åt den vid inlandsbanebygget anställda arbetarstammen, för vilken under nuvarande förhållanden annat arbete knappast torde stå till buds, finner jag mig icke böra ifrågasätta nedsättning av detta belopp.

På sätt chefen för finansdepartementet i annat sammanhang angiver, torde anslagsbeloppet böra anvisas av andra statsinkomster än lånemedel.»

Under återopande av vad departementschefen i ärendet anfört hemställer utskottet,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen må till *inlandsbanan mellan Volgsjön och Gällivare* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 4,000,000 kronor, att utgå av andra statsinkomster än lånemedel.

26:o) Kungl. Maj:t har (punkt 23) föreslagit riksdagen att till statsbana Malung—Vansbro för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 400,000 kronor.

Statsbana
Malung—
Vansbro.

[23.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 42—44 av återopade statsrådsprotokollet.

I proposition nr 210 till 1931 års riksdag framlades förslag till anläggande av statsbana Malung—Vansbro i stället för delen Malung—Brintbodarne av statsbanan från Särna över Limesforsen och Malung till Brintbodarne.

Enligt den framlagda byggnadsplanen borde banbyggnaden beräknas fullbordad på tre å fyra år, beroende på det under olika år förefintliga större eller mindre behovet av arbetstillfällen för motverkande av arbetslöshet. Under förutsättning av en byggnadstid om fyra år framlade styrelsen följande plan för banbyggnadens finansiering:

Budgetår	Förnyelse- fondsmedel kronor	Lånemedel kronor	Andra stats- inkomster kronor	Summa kronor
Första	—	300,000	300,000	600,000
Andra	—	400,000	600,000	1,000,000
Tredje	200,000	—	800,000	1,000,000
Fjärde	200,000	—	500,000	700,000
Summa kronor	400,000	700,000	2,200,000	3,300,000

Vid anmälan av ärendet för Kungl. Maj:t framhöll departementschefen bland annat banbyggets betydelse ur synpunkten av arbetslöshetens motverkande, varvid också betonades, att takten för arbetets bedrivande skulle kunna i väsentlig mån lämpas efter behovet av arbetstillfällen. I anslutning härtill förordades, efter samråd med chefen för socialdepartementet, att det för budgetåret 1931/1932 erforderliga beloppet av andra statsinkomster än lånemedel finge utgå från det anslag till beredskapsarbeten för motverkande av arbetslöshet, varom förslag samtidigt förelades riksdagen (proposition nr 202).

I överensstämmelse härmed föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att dels till statsbana Malung—Vansbro för budgetåret 1931/1932 anvisa ett reservationsanslag av 300,000 kronor, att utgå av lånemedel, dels ock medgiva, att bandelen Malung—Brintbodarne finge, sedan nyssnämnda statsbana öppnats för allmän trafik, upprivas samt att till bananläggningen hörande mark och övriga tillgångar finge försäljas.

Vad Kungl. Maj:t sålunda föreslagit bifölls av riksdagen, som tillika godkände den framlagda finansieringsplanen (skrivelsen nr 302). Dessförinnan hade riksdagen i skrivelse nr 287 anmält, att riksdagen till beredskapsarbeten för motverkande av arbetslöshet för budgetåret 1931/1932 anvisat ett reservationsanslag av 3,000,000 kronor.

I skrivelse den 18 september 1931 har *järnvägsstyrelsen*, utgående från att jämväl för nästkommande budgetår anslag till beredskapsarbeten komme att anvisas och under åberopande av den i det föregående omnämnda finansieringsplanen, hemställt om anvisande av medel för fortsättande av banbygget till belopp av 1,000,000 kronor, att utgå med 400,000 kronor av lånemedel och 600,000 kronor av anslag till beredskapsarbeten.

Departementschefen har för egen del i ärendet anfört följande.

»Ifrågavarande banbyggnadsarbeten torde jämväl under nästkommande budgetår lämpligen böra bedrivas i den takt, som förutsattes vid uppgörandet av nyssberörda finansieringsplan. I enlighet härmed skulle för nämnda budgetår av lånemedel erfordras 400,000 kronor. Med anvisande av denna summa skulle hela det enligt planen för företaget beräknade lånemedelsbeloppet vara beviljat. Beträffande det för nästa budgetår i finansieringsplanen upptagna beloppet av 600,000 kronor från andra statsinkomster än lånemedel får jag erinra om att Kungl. Maj:t tidigare i dag på framställning av chefen för finansdepartementet beslutat att i riksstatsförslaget beräkna anslag för budgetåret 1932/1933 till beredskapsarbeten för motverkande av arbetslöshet. Efter samråd med cheferna för social- och finansdepartementen förutsätter jag att, såsom av järnvägsstyrelsen föreslagits, ifrågavarande belopp får utgå från sådant anslag.»

Utskottets yttrande. Under hänvisning till vad departementschefen i ärendet anfört, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *statsbana Malung—Vansbro* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 400,000 kronor, att utgå av lånemedel.

Statens vattenfallsverk.

27:o) Beträffande statens vattenfallsverk har Kungl. Maj:t (punkt 24) föreslagit riksdagen att till kraftstation vid Vargön för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 2,750,000 kronor.

**Kraftsta-
tion vid
Vargön.**
[24.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 45—48 av återopade statsrådsprotokollet.

Beslut om anläggning av en kraftstation vid Vargön fattades vid 1930 års riksdag. Av den beräknade totalkostnaden, 9,400,000 kronor, ha för budget-åren 1930—1932 beviljats sammanlagt 5,000,000 kronor.

För arbetenas fortsättning enligt utbyggnadsplanen har *vattenfallsstyrelsen* för budgetåret 1932/1933 begärt 3,000,000 kronor, varvid styrelsen anfört bland annat följande:

»För kraftstationen vid Vargön, vilken förlägges ute i älvens huvudfåra, beräknas fångdamsarbetena bliva färdiga på sådan tid, att byggnadsplatsen kan torrläggas före slutet av år 1931. Under sommaren 1931 hava de båda maskinaggregaten beställts hos svenska verkstäder. Turbinerna bliva Kaplan-turbiner med rörliga löphjulsskovlar och konstrueras för en vattenmängd av 280 kubikmeter per sekund vardera vid 4.3 meters fallhöjd. De erhålla på grund av den stora vattenmängden och låga fallhöjden avsevärda dimensioner. Löphjulen få sålunda 8 meters diameter och torde bliva de största, som hittills utförts i världen. Generatorerna utföras för en effekt vid normal drift av vardera 11,000 kilowatt. Sprängnings- och betongarbetena äro ämnade att i huvudsak utföras under år 1932 och maskinmontaget under senare delen av samma år samt under år 1933. Kraftstationen är avsedd att bliva driftfärdig vid slutet av år 1933.»

Departementschefen har för egen del erinrat, att de båda maskinaggregaten till kraftstationen redan vore beställda. Enligt vad som meddelats vore arbetstakten vid anläggningsarbetets fullföljande och fördelningen på skilda år av de för anläggningen ytterligare erforderliga anslagsmedlen härigenom praktiskt taget bundna. En minskning med 250,000 kronor i det av vattenfallsstyrelsen för nästa budgetår till detta företag äskade anslagsbeloppet vore emellertid, enligt vad som inhämtats, möjlig att vidtaga utan rubbning av planen för anläggningens utförande. Anslaget kunde således bestämmas till 2,750,000 kronor.

Med tillstyrkande att utbyggnaden av den nya kraftstationen vid Vargön fullföljes enligt den av departementschefen framlagda planen hemställer utskottet,

*Utskottets
yttrande.*

att riksdagen må till *kraftstation vid Vargön* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 2,750,000 kronor, att utgå av lånemedel.

Kraftstation vid Malfors.
[25.]

28:o) Kungl. Maj:t har (punkt 25) föreslagit riksdagen, att till kraftstation vid Malfors för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 50—53 av åberopade statsrådsprotokollet.

I proposition nr 181 till 1930 års riksdag framlades förslag beträffande anslag till påbörjande av åtgärder med anläggandet av en kraftstation i Motala ström mellan Roxen och Norrbysjön. Med företaget avsågs att utnyttja den totala fallhöjden av omkring 28 meter i fallen vid Råby, Ljung, Jakobslund och Malfors (de s. k. Jakobslundfallen) i en enda anläggning, vilken ansågs böra förläggas till Malfors. Stationen planlades för utnyttjande av en vattenmängd av högst cirka 90 kubikmeter per sekund. Kostnaderna för anläggningen beräknades till sammanlagt 9,800,000 kronor, varav 200,000 kronor skulle anvisas för budgetåret 1930/1931.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag beviljade riksdagen till anläggningen i fråga för budgetåret 1930/1931 ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

Den av vattenfallsstyrelsen ursprungligen framlagda finansieringsplanen förutsatte anslag med följande belopp:

1930/1931	200,000
1931/1932	1,500,000
1932/1933	2,500,000
1933/1934	3,500,000
1934/1935	2,100,000
		Summa kronor 9,800,000

För budgetåret 1931/1932 har emellertid — i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag — av riksdagen anvisats allenast 1,000,000 kronor.

För budgetåret 1932/1933 har *vattenfallsstyrelsen* begärt ett anslag av 2,000,000 kronor.

Departementschefen anför följande:

»Den här närmast föreliggande frågan gäller, huruvida ett igångsättande av arbetena å kraftstationsbygget vid Malfors, för vilket ännu så länge endast vissa förberedande åtgärder vidtagits, nu bör ske. Bedömandet av denna fråga torde, därest icke det nuvarande konjunkturläget relativt snabbt förbättras, knappast vara särskilt beroende av den blivande kraftleveransen till södra stambanan, då nämligen en under rådande ekonomiska förhållanden inträdd minskning i den totala kraftförsäljningen tills vidare läser möjliggöra, att denna leverans fullgöres från övriga kraftstationer. Med den förskjutning i arbetsprogrammet för ifrågavarande anläggningsarbete, som redan ägt rum, torde för övrigt så under alla förhållanden till en början få ske, därest arbetet ej forceras. Spörsmålet får i stället främst ses ur synpunkten av den sannolika konjunkturutvecklingen. I detta avseende har vattenfallsstyrelsen framhållit bland annat, att vid en återhämtning inom näringslivet en rik tillgång på billig elektrisk kraft säkerligen kommer att bli ett villkor för svensk industri att bestå och göra sig gällande. Åtskilligt talar för riktigheten av denna uppfattning. Lägges därtill, att kraftstationsanläggningen, därest arbetet ej forceras, kommer att bli driftfärdig först under år 1935, synes mig an-

ledning icke föreligga att ytterligare uppskjuta påbörjandet av detta företag. Jag vill därför tillstyrka, att anslagsmedel till detsamma för budgetåret 1932/1933 äskas hos riksdagen. Vad angår anslagssumman, torde denna för att arbetet skall kunna drivas rationellt och ekonomiskt icke böra bestämmas till lägre belopp än det av vattenfallsstyrelsen föreslagna, 2,000,000 kronor.»

Enligt den ursprungligen uppgjorda kostnadsberäkningen skulle till den nya kraftstationsanläggningen vid Malfors anvisas 1,500,000 kronor för innevarande budgetår och 2,500,000 kronor för budgetåret 1932/1933. För innevarande budgetår beviljades emellertid av 1931 års riksdag allenast 1,000,000 kronor, och enligt Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag skulle för 1932/1933 anvisas 2,000,000 kronor. Detta innebär en sammanlagd anslagsminskning med 1,000,000 kronor. Enligt vad som i statsverkspropositionen meddelas, skulle man hava att räkna med att anläggningen bliver driftfärdig först omkring 1935.

*Utskottets
yttrande.*

Även med iakttagande av dessa begränsningar hava de årliga anslagsbeloppen så tillmätts, att ett rationellt och ekonomiskt bedrivande av utbyggnadsarbetet vore möjligt.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer utskottet

att riksdagen må till *kraftstation vid Malfors* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor, att utgå av lånemedel.

29:o) Kungl. Maj:t har (punkt 26) föreslagit riksdagen att till veckoreglering av Motala ström för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

Veckoreglering av Motala ström.
[26.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 53 av återopade statsrådsprotokollet.

Åtgärderna för veckoreglering av Motala ström äro uppdelade på två stadier. Det s. k. första stadiet är av mindre omfattning och avser en variabel avtappning endast å sträckan mellan Vättern och Boren med återutjämnning av variationerna i Boren. Till vissa av denna reglering föranledda byggnadsarbeten och upprensningar m. m. har 1921 års riksdag å tilläggsstat för år 1921 samt å riksstaten för år 1922 anvisat tillhoppa 700,000 kronor.

Efter förslag av vattenfallsstyrelsen framlades för 1931 års riksdag frågan om genomförandet av andra stadiet av Motala ströms veckoreglering. Utförandet av nämnda andra stadium av regleringen innebär, att den tillgängliga vattenmängden kommer att kunna på hela sträckan mellan Vättern och Roxen tillfredsställande varieras med hänsyn till skiftningarna i kraftförbrukningen. En sådan reglering utgör förutsättning för en fullt rationell kraftuttagning i statens kraftstationer vid Motala och Malfors och kommer att bli till nytta jämväl för de två övriga staten tillhöriga kraftstationerna på sträckan Vättern—Roxen, nämligen stationerna vid Nykvarn och Näs.

Kostnaderna för genomförandet av veckoregleringens andra stadium hava

beräknats till 700,000 kronor. Härav har för budgetåret 1931/1932 anvisats 200,000 kronor.

*Utskottets
yttrande.*

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *veckoreglering av Motala ström* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 300,000 kronor, att utgå av lånemedel.

**Partiell
reglering
av Siljan.**
[27.]

30:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts (punkt 27) framställda förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *deltagande i partiell reglering av Siljan* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 24,600 kronor, att utgå av lånemedel.

**Kraftsta-
tion vid
Sillre.**
[28.]

31:o) Kungl. Maj:t har (punkt 28) föreslagit riksdagen att till kraftstation vid Sillre för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 900,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 56 och 57 av åberopade statsrådsprotokollet.

Ifrågavarande anläggning, som tillkommit som komplettering av Norrfors kraftverk, har, med inräknande av kostnaderna för en av 1931 års riksdag godkänd anordning av ett pumpverk för återfyllning av vattenmagasinet ovanför kraftverket och insättning av ett andra maskinaggregat m. m., beräknats draga en kostnad av 2,650,000 kronor, varav 1,750,000 kronor redan anvisats.

*Utskottets
yttrande.*

Med tillstyrkande att återstående, för kraftstationen vid Sillre erforderliga anslagsbeloppet, 900,000 kronor, nu anvisas, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *kraftstation vid Sillre* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 900,000 kronor, att utgå av lånemedel.

**Indals-
älvens
reglerings-
förening.**
[29.]

32:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 29) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *insatser i Indalsälvens regleringsförening u. p. a.* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 56,400 kronor, att utgå av lånemedel.

**Anläggning-
gar vid
Porjus
kraft-
station.**
[30.]

33:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30) om anslag till en andra tillloppstunnel vid Porjus kraftstation jämte två i ämnet väckta motioner, den ena inom första kammaren, nr 267, av herr *C. I. Asplund* m. fl. och den andra inom andra kammaren, nr 378, av herrar *E. Hage* och *O. W. Lövgren*, kom-

mer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet velat härmed för riksdagen

anmäla.

34:o) Kungl. Maj:t har (punkt 31) föreslagit riksdagen att till distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 3,300,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 60—62 av återopade statsrådsprotokollet.

**Distributions-
anläggningar m. m.
vid statens
kraftverk.**
[31.]

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»Vattenfallsstyrelsens anslagsberäkning för budgetåret 1932/1933 bygger på ett medelsbehov av 2,300,000 kronor för anläggningar, betingade av södra stambanans elektrifiering, och 1,200,000 kronor till komplettering på angivet sätt av distributionsanläggningarna i övrigt.

Då kostnaderna för vissa av de i anslagskalkylen uppräknade anläggningarna möjligen komma att delvis falla på ett senare budgetår, har styrelsen ansett sig kunna avstå från att räkna med särskilt belopp för oförutsedda anläggningar.

Vattenfallsstyrelsens anslagsberäkning har i stort sett icke givit mig anledning till erinran. Med hänsyn till den återhållande verkan, som de tryckta tiderna torde komma att utöva i fråga om tillkomsten av nya abonnenter, anser jag mig emellertid kunna föreslå en begränsning av anslagssumman till enahanda belopp som det för nu löpande budgetåret utgående, 3,300,000 kronor.»

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer utskottet.

*Utskottets
yttrande.*

att riksdagen må till *distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 3,300,000 kronor, att utgå av lånemedel.

Stockholm den 2 februari 1932.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Kvarnzelius, Widell, Olof Olsson, Bergqvist, Nilsson* i Gränebo, *Nilsson* i Malmö, *Svensson* i Kompersmåla, *Asplund, Waller, P. A. Bergström, Carlsson* i Gävle och *Nylander*; samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Jansson* i Falun, *Nilsson* i Bonarp, *Bengtsson* i Norup, *Törnkvist* i Karlskrona, *Strindlund, Wigforss, Holmgren, Eriksson* i Stockholm, *Olofsson* i Digernäs, *Persson* i Fritorp och *Järte*.